

SKATTENYTT

Officiellt organ för Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund

Nr 1/1952

Årgång 2

Taxeringsnämnderna och investeringskatten

Av Förste taxeringsrevisor Sture Lundell

Vid 1952 års taxering åläggas taxeringsnämnderna en ny arbetsuppgift, nämligen att åsätta taxering till investeringskatt. Kungl. Maj:ts förordning den 30 mars 1951 (nr 151) angående en tillfällig skatt i syfte att motverka vissa investeringar i varulager och inventarier (investeringskatt) samt Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 juni 1951 (nr 473) med vissa tillämpningsföreskrifter till nämnda förordning.

Till den allmänna självdeklaration, som avgives till 1952 års taxering, skola rörelseidkare — såväl fysiska som juridiska personer — vars omsättning under beskattningsåret 1951 överstigit 300.000 kronor, foga särskild deklaration för taxering till investeringskatt. Skyldighet att erlægga investeringskatt åligger rörelseidkare, som vid 1952 års taxering

befunnits ha ökat såväl varulagret som den dolda reserven i detta;

medgivits avdrag för avskrivning å maskiner eller andra för stadigvarande bruk i rörelsen avsedda inventarier med mer än en viss procent, i regel 10 procent, (skattskyldighet ifråga om inventarier åligger dock

endast aktiebolag och ekonomisk förening, som medgivits rätt till fri avskrivning);

medgivits avdrag för avsättningar i vissa fall till pensions- och andra personalstiftelser och till investeringsfonder.

Från skattskyldighet äro *frikallade*

a) systembolag som avses i förordningen angående försäljning av rusdrycker, Aktiebolaget Vin- och Spritcentralen samt Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet, så ock aktiebolag från vilket utdelningen i sin helhet tillfaller staten;

b) innehavare av apotek, såvitt avser apoteksrörelsen;

c) rörelseidkare, som icke driver annan rörelse än bank-, emissions- eller annan penningrörelse eller försäkringsrörelse;

d) rörelseidkare, som jämte annan rörelse driver penningrörelse, såvitt avser placeringar av förvaltade medel i aktier, obligationer, lånefordringar med mera sådant; samt

e) rörelseidkare, vars sammanlagda omsättning under beskattningsåret icke överstiger 300.000 kronor.

Deklarationskyldighet, anmaningsförfarandet

Taxering till investeringsskatt skall ske i den kommun, där den skattskyldige taxeras till statlig inkomstskatt och skall verkställas av vederbörande taxeringsnämnd. Taxeringsförordningens bestämmelser angående taxering till statlig inkomstskatt gälla även med avseende å taxering till investeringsskatt. Skyldighet att avgiva deklaration för taxering till investeringsskatt åligger som nämnts i princip varje rörelseidkare, vars omsättning under beskattningsåret överstigit 300.000 kronor. Från deklaraskyldighet ha dock undantagits de rörelseidkare, som avses vid a) — c) ovan d. v. s. systembolagen, Vin- och Spritcentralen, Tobaksmonopolet, apoteksinnehavare, banker och försäkringsföretag. Om rörelseidkare, som är deklaraskyldig, icke avgiver deklaration för taxering till investeringsskatt, åligger det taxeringsnämndens ordförande att anmana vederbörande att fullgöra deklaraskyldigheten. Efter anmaning är envar rörelseidkare — med undantag för rörelseidkare enligt a) — c) ovan — skyldig att avgiva deklaration. Även rörelseidkare, vars omsättning icke uppgår till 300.000 kronor, är således skyldig att efter anmaning avgiva deklaration. Om rörelseidkaren visar, att omsättningen under beskattningsåret icke överstigit 300.000 kronor, skall taxering till investeringsskatt icke åsättas honom. Särskild anmaningsblankett torde komma att iordningställas.

Den omsättning, som avgör skattskyldigheten och skyldigheten att utan anmaning avgiva deklaration, avser omsättningen under en tidsperiod av tolv månader. Omfattar beskattningsåret (räkenskapsåret) 1951 för viss rörelseidkare t. ex. 6 månader och är omsättningen under beskattningsåret 180.000 kronor är vederbörande skyldig avgiva deklaration utan anmaning och även i

princip skattskyldig, när den omsättning, som avgör deklaraskyldigheten, i detta fall utgör 360.000 kronor ($12 \times \frac{180.000}{6}$).

Omfattar beskattningsåret 1951 t. ex. 18 månader och är omsättning under denna tid 360.000 kronor är vederbörande icke skyldig att utan anmaning avgiva deklaration och icke heller skattskyldig, när det avgörande omsättningsbeloppet i detta fall skall beräknas till 240.000 kronor

($12 \times \frac{360.000}{18}$).

Om en rörelseidkare driver flera rörelser, vilka äro att anse såsom skilda förvärvskällor, och han är ensam innehavare av dessa rörelser, är det den sammanlagda omsättningen för samtliga rörelser, som är avgörande för deklaraskyldigheten. *Äkta makar* äro att anse såsom två av varandra oberoende skattskyldiga.

För *handelsbolag, kommanditbolag, enkelt bolag, partrederi och s. k. gruvbolag* gäller, att — om omsättningen för av bolaget eller rederiet bedriven rörelse överstigit 300.000 kronor — bolaget eller rederiet skall avgiva deklaration för taxering till investeringsskatt för envar delägare. Skatt påföres däremot icke bolaget eller rederiet utan delägarna envar med belopp, som på honom belöper.

Taxeringsförfarandet

Med ledning av avgivna deklaraskyldigheten och eventuellt inhämtade upplysningar fastställer taxeringsnämnden det till investeringsskatt beskattningsbara beloppet. (Det må framhållas, att efter anmaning är envar rörelseidkare, som är skyldig avgiva deklaration, även pliktig att lämna för taxering till investeringsskatt erforderliga uppgifter utöver dem, som lämnas i deklarasformuläret.) Till beräkningen av det beskattningsbara

beloppet skall jag senare återkomma. Det beskattningsbara beloppet avrundas till jämna hundratal kronor så att belopp, som icke uppgår till jämna hundratal kronor, bortfaller. Uppgår det beskattningsbara beloppet till 1.000 kronor eller mera utföres beloppet i en särskild kolumn å fjärde sidan i den allmänna självdeklarationen. Beskattningsbart belopp för delägare i handelsbolag, kommanditbolag, partrederi etc. utgör vederbörandes andel i det för bolaget eller rederiet beräknade beskattningsbara beloppet. Belopp under 1.000 kronor utföres icke, enär skattebelopp understigande 100 kronor icke debiteras och skatten utgör 10 procent av det beskattningsbara beloppet.

Om taxeringsnämnden, på grund av att en rörelseidkare trots anmaning icke avgivit deklaration eller på grund av att utredning icke kunnat verkställas, beträffande viss rörelseidkare icke åsatt taxering till investeringsskatt eller åsatt en taxering, som i brist på deklaration eller utredning kan befaras vara felaktig, skall taxeringsnämndens ordförande lämna taxeringsintendenten skriftligt meddelande härom. Sådant skriftligt meddelande skall avlämnas senast den 15 juni eller, såvitt angår Stockholm, den 30 juni under taxeringsåret. Om länsstyrelsen medgivit utsträckning av den tid, inom vilken taxeringsnämnds arbete skall vara avslutat, kan länsstyrelsen även förordna om utsträckning av tiden för lämnande av ifrågavarande meddelande.

Förordningen om investeringsskatt är i princip ettårig och skall tillämpas vid 1952 års taxering. Om emellertid en rörelseidkare genom omläggning av räkenskapsår år 1952 icke taxeras till statlig inkomstskatt eller taxeras till dylik skatt för ett räkenskapsår, som på grund av omläggningen kommit att omfatta kortare tid än tolv månader, bliva bestämmelserna för dylik rörelseidkare

tillämpliga även vid 1953 års taxering.

Längdföring m. m.

Det å den allmänna självdeklarationen överförda till investeringsskatt beskattningsbara beloppet införes med rött bläck i anteckningskolumnen i inkomstlängden. Därvid skall före beloppet med rött bläck eller medelst stämpel med rött tryck, anbringas orden "Till investeringsskatt beskattningsbart belopp" eller lämplig förkortning därav. I summeringslängd till inkomstlängd införes till investeringsskatt beskattningsbart belopp längst till höger i första kolumnen eller i bredden av längden. Det bör iakttagas att utrymme reserveras för den lokala skattemyndigheten för införande av de uträknade skattebeloppen.

Då särskild kolumn för det till investeringsskatt beskattningsbara beloppet således saknas i inkomstlängden och antalet beskattningsbara belopp kan förmodas bli jämförelsevis ringa, har det ansetts föreligga en viss risk för att det till investeringsskatt beskattningsbara beloppet förbigås vid debiteringen. Antalet beskattningsbara belopp kan förmodas bli jämförelsevis litet med hänsyn till att de skattskyldiga kunna undvika att bli taxerade till investeringsskatt genom att icke öka varulagret eller anskaffa inventarier eller göra avsättningar till pensions- och andra personalstiftelser och till investeringsskatter. Om rörelseidkarna öka varulagret eller anskaffa inventarier kunna de ändock undgå investeringsskatt genom att icke öka den dolda reserven i lagret och icke skriva ned inventarierna med mer än som godkännes utan att investeringsskatt utgår d. v. s. i regel med högst 10 procent. För att bereda debiteringsförrättaren möjlighet till kontroll av, att investeringsskatt påförts de rörelseidkare, för vilka beskattningsbart belopp överstigande 1.000 kronor beräknats, har föreskri-

vits, att ordföranden i lokal taxeringsnämnd och i den gemensamma taxeringsnämnden skall upprätta förteckning över dylika skattskyldiga. Förteckningen skall upptaga de skattskyldiga i den ordning, vari de upptagas i inkomstlängden och med angivande av det nummer, varunder de återfinnas i längden. I förteckningen skall även angivas det beskattningsbara beloppet. Den upprättade förteckningen skall av ordföranden överlämnas till den lokala skattemyndigheten samtidigt med inkomstlängden.

Skyldighet att upprätta dylik förteckning åligger således ordförande i lokal taxeringsnämnd. Ordförande i taxeringsnämnd för juridiska personer behöver däremot icke upprätta motsvarande förteckning. Detta beror på att risken för överhoppningar vid debiteringen har ansetts vara störst beträffande fysiska personer, enär antalet sådana personer i inkomstlängden är stort i förhållande till det förmodligen ganska ringa an-

lik skatt skall vad i 15 § förordningen om statlig inkomstskatt är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Debitering och uppbörd

Investeringskatt upptages icke å debetsedel avseende preliminär skatt. Den debiterade investeringskatten upptages däremot å debetsedel avseende slutlig skatt på grund av 1952 (och 1953) års taxering.

I detta sammanhang må framhållas, att investeringskatten icke utgör avdragsgill kostnad vid beräkning av nettointäkt av rörelse vid inkomsttaxeringen. (Detta i motsats till investeringsavgiften, som blir aktuell vid 1953 års taxering).

Beräkning av beskattningsbart belopp

I deklarationen för taxering till investeringskatt framräknas ett till investeringskatt beskattningsbart belopp. Detta beskattningsbara belopp kan emellertid utgöra summan av flera beskattningsbara belopp nämligen:

A.	Beskattningsbart belopp vid	lagerökning.
B.	” ” ”	nyanskaffning av inventarier.
C.	” ” ”	avsättning till pensionsstiftelse.
D.	” ” ”	” ” annan personalstiftelse än pensionsstiftelse.
E.	” ” ”	avsättning till investeringsfonder.

tal fysiska personer, som komma att taxeras till investeringskatt.

Eftertaxering, dödsbodefrielse

Eftertaxering till investeringskatt får icke ske. Denna bestämmelse har föranletts av praktiska skäl. Investeringskatten är ju icke heller någon inkomstskatt i egentlig mening. Den har tillkommit för att motverka investeringar.

I fråga om beskattningsnämnds rätt att medgiva dödsbo efter skattskyldig befrielse från erläggande av investeringskatt och om dödsbos och dödsbodelägars ansvarighet för dy-

Beskattningsbart belopp vid lagerökning.

Beskattningsbart belopp beräknas om det föreligger *såväl* lagerökning som ökning av dold reserv. Det beskattningsbara beloppet utgöres av det lägsta av värdet av lagerökningen och reservökningen. Att märka är emellertid att beräkning av värdet av lagerökning och ökning av dold reserv icke skall ske vid jämförelse med ingående lagret för beskattningsåret utan med lagret vid utgången av det beskattningsår (jämförelseåret), vilket gått till ända närmast före den 1 mars 1950 d. v. s. i regel lagret per 31/12 1949. Detta

lager benämndes jämförelselagret. För nystartade företag, vars första räkenskapsår avslutats efter den 28 februari 1950, skall lagret vid det första räkenskapsårets ingång utgöra jämförelselager.

Vid beräkning av *värdet av lagerökning* skall såväl lagret vid beskattningsårets utgång som jämförelselagret upptagas till det lägsta av anskaffnings- och återanskaffningsvärdet vid beskattningsårets utgång. Om emellertid prisstegring ägt rum efter

lämpats vid uppskattningen av värdet av lagret vid beskattningsårets utgång. Har den i räkenskaperna gjorda värdesättningen å lagret frångåtts vid inkomsttaxeringen, skall vid beräkningen av dold reserv i stället för bokfört värde upptagas det värde å lagret, som åsatts vid taxeringen.

I deklarationsformuläret för taxering till investeringsskatt skall den skattskyldige lämna följande uppgifter beträffande varulagret:

	Jämförelsedagar		Lager vid beskattningsårets utgång	
	Kronor		Kronor	
Anskaffningsvärde	a		f	
<i>Avdrag för inkurans</i> (redogörelse för hur avdraget beräknats lämnas å särskild bilaga)	b		g	
<i>Åtrstår</i>	c		h	
Återanskaffningsvärde vid den tidpunkt till vilken jämförelselagret hänför sig	d			
vid beskattningsårets utgång	e		i	

1949 års slut — och detta torde väl vara normalfallet — får värdet av jämförelselagret beräknas efter de priser, som tillämpats vid uppskattningen av värdet av lagret vid beskattningsårets utgång.

Dold reserv i lagret vid beskattningsårets utgång utgör skillnaden mellan, å ena sidan, lagrets anskaffningsvärde eller, om återanskaffningsvärdet vid beskattningsårets utgång är lägre, sistnämnda värde, och, å andra sidan, bokförda värdet. Dold reserv i jämförelselagret utgör skillnaden mellan, å ena sidan, lagrets anskaffningsvärde eller, om återanskaffningsvärdet vid *jämförelseårets* utgång är lägre, sistnämnda värde, och, å andra sidan, det bokförda värdet. Om prisstegring ägt rum efter jämförelseårets utgång får dold reserv i jämförelselagret beräknas med hänsyn till värdet å jämförelselagret omräknat enligt de priser, som till-

Deklarationsformuläret är utformat för de fall, då rörelseidkaren med ledning av inventerade värden kan ange anskaffningsvärdena för lagren. Anskaffningsvärdet för jämförelselagret uppgives vid "a" och anskaffningsvärdet för lagret vid beskattningsårets utgång vid "f". Vid "b" respektive "g" göres avdrag för inkurans. Bedömningen av det berättigade i yrkade inkuransavdrag kommer såsom alltid då det gäller lagervärdering att bli besvärlig. I förordningen anges beträffande okuranta varor, att anskaffningsvärdet för dessa i princip skall upptagas till ett värde, som förhåller sig till det verkliga anskaffningsvärdet för varorna på samma sätt som beräknat utförsäljningspris å varorna förhåller sig till normalt utförsäljningspris för kuranta varor. Om således försäljningspriset för viss vara måste reduceras till hälften så får

avdrag för inkurans göras med hälften av anskaffningsvärdet för varan. Denna princip för beräkning av inkuransavdraget kan emellertid tillämpas endast då ett beräknat utförsäljningspris kan fastställas t. ex. inom detaljhandeln. I övriga fall får skäligheten i yrkat inkuransavdrag bedömas med ledning av den utredning, som rörelseidkaren lämnar, och med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet.

Efter inkuransavdragen framkomma återstående värden vid "c" respektive "h". Om det icke varit prisfall efter 1949 års slut — vilket är normalfallet — och beloppet vid "h" i dylikt fall icke är större än beloppet vid "c" föreligger icke lagerökning. Alldenstund det beskattningsbara beloppet utgör det lägsta av värdet av lagerökningen och reservökningen är det beskattningsbara beloppet vid denna avdelning i deklara-tionsformuläret i dylikt fall 0. Utredning om eventuell reservökning är således överflödig.

Är beloppet vid "h" emellertid större än beloppet vid "c" skall jämförelselagret — om prisstegring föreligger — enligt förordningen omräknas efter de priser, som tillämpats vid uppskattningen av värdet av lagret vid beskattningsårets utgång. Denna omräkning innebär, att om samma varuslag finnas i jämförelselagret och lagret vid beskattningsårets utgång skola de i jämförelselagret ingående varorna upptagas till de priser, som åsatts motsvarande varor vid beräkning av beloppet vid "h". Om varor, som ingå i jämförelselagret, icke finnas i lagret vid beskattningsårets utgång, få dessa varor vid omräkningen rimligtvis upptagas till återanskaffningsvärdet vid beskattningsårets utgång. Detta omräknade värde av jämförelselagret (obs! efter inkuransavdrag) upptages vid "e".

Denna omräkning av jämförelselagret kan, om lagret innefattar många olika slags varor, vara mycket svår att genomföra. I många fall

torde få godtagas att vid "e" upptages ett värde, som utgör en omräkning av beloppet vid "c", d. v. s. anskaffningsvärdet av jämförelselagret, med hänsyn till genomsnittlig prisstegring för olika varugrupper eller för jämförelselagret i dess helhet år 1951 jämfört med 1949 års priser. Lagrets värde torde m. a. o. få räknas upp efter en godtagbar index. Indextabeller komma i många fall att upprättas genom branschorganisationernas försorg men dessa tabeller få givetvis icke helt okritiskt accepteras. Vid "e" kommer i dylikt fall att angivas ett återanskaffningsvärde vid beskattningsårets slut av jämförelselagret. Så har även beloppet vid "e" betecknats i deklara-tionsformuläret. En lämpligare benämning hade dock varit t. ex. "omräknat värde av jämförelselagret".

Om beloppet vid "e", det omräknade värdet av jämförelselagret, är större eller lika stort, som beloppet vid "h", anskaffningsvärdet av lagret vid beskattningsårets slut, föreligger icke lagerökning. Det beskattningsbara beloppet vid denna avdelning i deklara-tionsformuläret blir således 0. Om emellertid beloppet vid "e" är mindre än beloppet vid "h" föreligger lagerökning. I sådant fall måste konstateras om den dolda reserven ökat, d. v. s. om den dolda reserven i lagret vid beskattningsårets utgång — skillnaden mellan beloppet vid "h" och bokförda värdet — är större än den dolda reserven i jämförelselagret — skillnaden mellan beloppet vid "e" och bokfört värde å jämförelselagret. Det beskattningsbara beloppet motsvarar, som tidigare nämnts, det lägsta av värdet av lagerökningen och reservökningen.

Beloppet vid "d", återanskaffningsvärdet av jämförelselagret vid jämförelseårets slut, skall i "prisstegringsfallet" angivas för att styrka att prisstegring ägt rum efter år 1949. Om tvekan icke föreligger om att prisstegring ägt rum för de i lag-

ret ingående varuslagen behöver beloppet vid "d" icke framräknas.

Om sådant *prisfall ägt rum* att anskaffningsvärdet för jämförelselagret i dess helhet sjunkit skall vid "d" och "e" upptagas med hänsyn till priset reducerade värden å jämförelselagret.

Vid prisfall skall därjämte beloppet vid "h" på motsvarande sätt reduceras med hänsyn till prissänkning vid 1951 års slut för lagret vid beskattningsårets utgång jämfört med anskaffningsvärdet. Det reducerade värdet utföres vid "i".

Sedan beloppen vid "a" till "i" ifyllts framgår av deklara-tionsformuläret hur beräkningen av värdet av lagerökning och ökning av dold reserv sker. Då det torde höra till undantagen, att lagret i dess helhet sjunkit i värde på grund av prisfall, går jag icke närmare in på beräkningen av beskattningsbart belopp i dylikt fall.

Såsom tidigare framhållits är deklara-tionsformuläret avpassat för det fall, då den skattskyldige med ledning av inventerade värden kan beräkna anskaffningsvärdet å lagren vid de olika tidpunkterna. Om emellertid de olika lagerposterna i såväl lagret vid beskattningsårets utgång som i jämförelselagret inventerats till det lägsta av den verkliga anskaffningskostnaden eller återanskaffningskostnaden för kuranta varor vid balansdagen (lägsta värdets princip) eller om värdena å lagren omräknats efter denna princip få dessa värden å lagren upptagas vid "a" respektive "f". I dylikt fall utföres samma belopp vid "i" som framkommer vid "h" och samma belopp vid "d" som framkommer vid "c".

Revisorsintyg m. m.

Det torde otvivelaktigt bliva avdelning A i deklara-tionsformuläret d. v. s. varulagret, som kommer att bereda taxeringsnämnderna och även prövningsnämnderna de största be-

kymren, då det gäller taxering till investeringsskatt. Detta betonades även i remissyttrandena i anledning av förslaget om investeringsskatt. Flera länsstyrelser framhöllo de svårigheter, som varulagervärderingen medfört vid taxeringen till krigskonjunkturskatt och taxeringen enligt övergångsbestämmelserna till den nya uppbördsförordningen. Departementschefen uttalade i anledning av de framförda erinringarna, att man fick hålla i minnet att syftet med investeringsskatten i första hand vore att den skulle verka investeringsbegränsande och att tillämpningen av bestämmelserna därför i viss mån kunde ske smidigare än vad som i regel är möjligt vid inkomsttaxering. I detta sammanhang framhöll departementschefen, att han icke hade något att erinra emot, att uppgiftsskyldigheten beträffande varulagret — i sådana fall då betydande svårigheter att beräkna verkliga anskaffningsvärden vore för handen — finge anses fullgjord genom intyg av auktoriserad revisor, som varit ordinarie revisor i företaget under beskattningsåret, om denne kunde intyga att beskattningsbart belopp icke föreläge. Bestämmelse härom har intagits i förordningen. Det bör dock betonas att möjligheten att fullgöra uppgiftsskyldigheten genom revisorsintyg endast är medgiven i vissa undantagsfall (se anvisningarna till 13 §) och att denna möjlighet icke får utnyttjas som en lättvindig väg att komma ifrån besväret med lagervärderingen. Efter anmaning skall utredning om anskaffningsvärdena alltid företes.

Departementschefen framhöll även att i vissa undantagsfall skulle uppgiftsskyldigheten kunna fullgöras genom liknande intyg om att värdet av lagerökningen icke överstege ett visst belopp. (Det beskattningsbara beloppet kan icke vara större än värdet av lagerökningen). Bestämmelse härom intogs icke i förordningen. Bevillningsutskottet uttalade som sin

mening, att även intyg av godkänd granskningsman i vissa undantagsfall skulle kunna godkännas men föreslog icke att bestämmelse härom intogs i förordningen. Det blir beroende på beskattningsnämndernas bedömning i varje särskilt fall, om dylika intyg med hänsyn till speciella omständigheter i de särskilda fallen anses kunna godkännas. Det behöves ju knappast framhållas, att uppgifterna om lagervärderingen ha betydelse icke enbart för taxeringen till investeringsskatt utan även för inkomsttaxeringen och förmögenhetstaxeringen.

Kontraherade varor.

Den nedskrivning av kontraherade ej levererade varor, som godkännes ej inkomsttaxeringen år 1952, föranleder icke taxering till investeringsskatt.

Beskattningsbart belopp vid nyanskaffning av inventarier.

Skattskyldighet till investeringsskatt i fall som nu avses åligger, som tidigare nämnts, endast aktiebolag och ekonomiska föreningar, som jämlikt bestämmelserna i punkt 4 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen medgivits rätt till fri avskrivning beträffande inventarier.

Den fria avskrivningsrätten beträffande inventarier, levererade före år 1951, beröres icke. Utan att investeringsskatt utgår få alltså äldre inventarier helt bortskrivnas vid 1952 års taxering.

Detsamma gäller nyanskaffade inventarier med en varaktighetstid av högst tre år. Övriga under beskattningsåret levererade inventarier få icke avskrivas med högre belopp än som motsvaras av förslitning eller värdeförsämring.

Såsom normal årlig värdeminskning av under år 1951 anskaffade inventarier räknas i regel 10 % av anskaffningskostnaden. Denna avskrivning medgives om beskattningsåret omfattar tolv månader oberoende av

när under beskattningsåret inventarierna levererats.

I undantagsfall får värdeminskningens avdraget beräknas efter 20 %. Denna avskrivningsprocent godkännes om den genomsnittliga årliga värdeminskningen av *samtliga* i bruk varande inventarier (således även äldre inventarier) motsvarar 20 % eller mera av anskaffningskostnaden. Det är således icke tillräckligt att den årliga värdeminskningen för de nyanskaffade inventarierna motsvarar 20 % av anskaffningskostnaden. Om en rörelseidkare under år 1951 anskaffar en automobil får denna — utan att investeringsskatt utgår — icke avskrivas med högre belopp än som motsvarar 10 % av anskaffningskostnaden, med mindre den genomsnittliga värdeminskningen för samtliga inventarier, såsom t. ex. är fallet i en biltrafikrörelse, motsvarar 20 % av anskaffningskostnaden för inventariebeståndet i dess helhet.

Om vid 1952 års taxering har redovisats skattepliktig intäkt på grund av försäljning av inventarier eller på grund av att försäkringsersättning för förlorade inventarier erhållits, får under år 1951 nyanskaffade inventarier — utan att investeringsskatt utgår — avskrivas med belopp motsvarande den skattepliktiga intäkten. Har under år 1951 investeringsfond tagits i anspråk för avskrivning av inventarier, skall denna avskrivning icke föranleda taxering till investeringsskatt. Det belopp som kvarstår efter avskrivning som nu sagts skall anses utgöra anskaffningskostnad vid beräkning av det årliga värdeminskningens avdrag med 10 % eller i undantagsfallen 20 %. som därjämte medgives utan att investeringsskatt utgår.

Följande exempel bör belysa det nyss sagda.

Har ett bolag eller en förening, som åtnjuter fri avskrivning, under år 1951 anskaffat inventarier med längre varaktighetstid än tre år till ett värde av 500.000 kronor och har

bolaget eller föreningen därjämte under år 1951 haft skattepliktig vinst vid försäljning av inventarier av 100.000 kronor, få de nyanskaffade inventarierna — utan att investeringskatt utgår — avskrivnas med 100.000 kronor jämte i regel 10 % av 400.000 kronor eller 40.000 kronor. Medgives vid 1952 års taxering avdrag för avskrivning å de nyanskaffade inventarierna med högre belopp än 140.000 kronor utgår investeringskatt med 10 % av överskjutande belopp.

Bolaget eller föreningen skall lämna uppgift om hur den under år 1951 verkställda avskrivningen fördelar sig å äldre inventarier och å inventarier, som levererats under beskattningsåret.

Avskrivning å *kontraherade ej levererade inventarier* föranleder icke taxering till investeringskatt. Departementschefen uttalade i propositionen, att avskrivningar å kontraherade inventarier knappast torde komma att medgivas med sådana belopp, att en begränsning av dessa avskrivningar skulle i nämnvärd grad öka effekten av lagstiftningen.

Beskattningsbart belopp vid avsättning till pensionsstiftelse.

Avsättning till pensionsstiftelse föranleder taxering till investeringskatt till den del avsättningen avser att täcka framtida kostnader för pensionering. Utan att investeringskatt utgår får avsättning till pensionsstiftelse ske under år 1951 med belopp, som måste avsättas för att stiftelsens förmögenhet vid beskattningsårets utgång skall uppgå till det belopp, som erfordras för att jämte framtida avgifter säkerställa de pensioner, jämte dyrtidstillägg eller andra därmed jämförliga tillägg, vilka enligt gjorda utfästelser eller inom vederbörande företag tillämplad sedvänja högst skola utgå.

Vid beräkning av det belopp, vartill stiftelsens förmögenhet högst må uppgå, skall hänsyn endast tagas till

anställda, som vid beskattningsårets ingång uppnått 25 års ålder. Å andra sidan skola de framtida avgifterna, för vilka avsättning icke får ske utan att investeringskatt utgår, anses motsvara de från 25 år till pensionsåldern oföränderliga avgifter, som varit erforderliga för att säkra pensionsförmånerna.

En exakt beräkning av det belopp, vartill stiftelsens förmögenhet sålunda högst må uppgå, fordrar en försäkringsteknisk utredning. I många fall torde dock sådan utredning icke vara erforderlig nämligen då det är uppenbart att stiftelsens förmögenhet icke motsvarar de kostnader, som belöpa å beskattningsåret eller tidigare år.

Det må framhållas att det är endast avsättningar till pensionsstiftelser, som kunna föranleda taxering till investeringskatt. Utbetalningar till försäkringsanstalt, ex. SPP, även engångspremier, föranleda icke skattskyldighet.

Beskattningsbart belopp vid avsättning till annan personalsstiftelse än pensionsstiftelse.

Utan att investeringskatt utgår får avsättning under beskattningsåret 1951 ske endast med belopp, som erfordras för att säkerställa bindande utfästelser gjorda före beskattningsårets ingång. Med bindande utfästelse förstås därvid t. ex. bindande avtal med personalförening etc.

Då sådana bindande avtal sällan förekomma, torde avdrag för avsättning till personalstiftelse som nu avses i regel icke kunna medgivas vid 1952 års taxering utan att investeringskatt utgår med 10 % av det avsatta beloppet. Såsom undantagsfall har i propositionen framhållits det fall, då ett företag före år 1951 förbundit sig att åt personalen uppföra t. ex. ett semesterhem. Utan att investeringskatt utgår kan avsättning till personalstiftelse medgivas med så stort belopp, som erfordras för att fondens tillgångar skola mot-

svara beräknade kostnader för semesterhemmet.

Slutligen bör framhållas att direkta utbetalningar under år 1951 till välfärdsanordningar av olika slag för personalen icke föranleda skyldighet att erlægga investeringsskatt.

Beskattningsbart belopp vid avsättning till investeringsfond.

Det beskattningsbara beloppet motsvarar det belopp, varmed vid 1952 års taxering avdrag medgives för avsättning enligt 1947 års förordning om investeringsfonder. Avsättning enligt 1951 års förordning d. v. s. avsättning till särskild investeringsfond för ersättande av förlorade inventarier och förlorade lagertillgångar, föranleder däremot icke taxering till investeringsskatt.

Dispensbestämmelser

Undantag helt eller delvis från skyldighet att erlægga investeringsskatt kan medgivas:

a) beträffande *varulager* för skattskyldig, vars rörelse påbörjats under år 1951 eller strax innan och vars jämförelselager på grund av eldsvåda eller dylikt varit onormalt lågt;

b) beträffande *lagerökning* eller *inventarieförvärv*, som föranletts av övertagande av annat företags verksamhet eller som tillkommit på direkt föranstaltande av vederbörlig statlig myndighet;

c) beträffande *inventarieförvärv*, varom bindande avtal träffats före den 1 oktober 1950, därest tillämpningen av skattebestämmelserna skulle medföra avsevärda betalningssvårigheter för den skattskyldige.

Frågor om nyssnämnda undantag handläggas av en särskild av Kungl. Maj:t utsedd nämnd, investeringskattenämnden. Över nämndens beslut må klagan föras hos Kungl. Maj:t.

Om investeringsskattenämnden eller Kungl. Maj:t medgivit rörelseidkare undantag från bestämmelserna åligger det rörelseidkaren att omedelbart underrätta vederbörande taxeringsnämndsordförande härom. Taxeringsnämnden skall då åsätta taxering till investeringsskatt med iakttagande av ifrågavarande beslut. Om taxeringsnämnden redan avslutat sitt arbete skall rörelseidkaren överlämna beslutet till prövningsnämnden eller till Kammarrätten.

Bestämmelser avsedda att förhindra skatteflyktsåtgärder

Det har ansetts nödvändigt att till skapa möjligheter för beskattningsmyndigheterna att inskrida mot skattskyldiga, som genom transaktioner av olika slag obehörigen söka att undgå att beröras av bestämmelserna t. ex. då ett aktiebolag överflyttar lagerökningen å nybildat dotterbolag.

I 19 § har stadgats att om skattskyldig överlåtit lagertillgångar å fysisk eller juridisk person, med vilken han är i intressegemenskap, och det med hänsyn till omständigheterna måste antagas att överlåtelsen skett för att nedbringa det till investeringsskatt beskattningsbara beloppet eller om den skattskyldige i sådant syfte vidtagit annan jämförlig åtgärd, skall det beskattningsbara beloppet så beräknas, som om dylik åtgärd icke vidtagits.